

FORMATERVEZÉS

2025/26. 1. FÉLÉV

ALAPADATOK

TANTÁRGY NEVE	FORMATERVEZÉS	FORM AND DESIGN
TANTÁRGY KÓDJA(I)	YAWFOTFMNF	
SZAK, TAGOZAT	Építészmérnöki szak (MSc) Mesterképzés	Nappali tagozat

SZERVEZETI EGYSÉG	Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar, Építészmérnöki Intézet		
OKTATÓ	Zölley Ágnes	zollei.agnes@uni-obuda.hu	fogadóóra: egyeztetés alapján

TANTÁRGY ELŐKÖVETELMÉNYEI	ALKALMAZOTT STÚDIUMOK 1.
RÖVID LEÍRÁS	TÁRGYTERVEZÉS A félév során a hallgatók kutatást végeznek a design formatervezés aspektusában alkotó tervezőkről, csoportokról, illetve cégekről, esetleg irányzatokról. Kiadott témában elmélyednek, és tárgyat terveznek, melynek koncepciója az adott témához illeszkedik. Kivitelezés során megismerkednek a különböző anyagokkal 1:1-es, 1:2-es léptékben és működő tárgyat valósítanak meg.
ELŐADÁSOK SZÁMA (HETENTE)	1 óra
SZEMINÁRIUM/TANTERMI GYAKORLAT/LABORGYAKORLAT (HETENTE)	2 óra
TEREP ÉS TANÜZEMI GYAKORLAT (HETENTE)	-
SZÁMONKÉRÉS TÍPUSA :	Féléves jegy
KREDITPONTOK SZÁMA :	4 kreditpont

TANTÁRGY FELADATA:

Az építészettel kapcsolatban két ponton jut szerephez a formatervezés, eredendően az építészeti elemek tervezésekor, amikor a funkciót szolgáló építőelemeknek, a tereket határoló szerkezeteknek adunk formát, másodlagosan pedig olyankor, amikor az építmények és használó ember közötti teret kitöltő, a használathoz kellő eszközök megtervezése a feladat. A tantárgy célja rávezetni a hallgatót a másodlagosnak nevezett feladat megoldásának módjaira, a hely jelentőségének felismerésére, a kapcsolódások szükségességére, a strukturális szemlélet gyakorlására.

A tantárgy célja továbbá megismertetni a hallgatókat a modern tárgyalakotással, a mai kor emberét kiszolgáló termékek tervezésével, ezen tárgyak formavilágának, illetve anyaghasználatának változásával az elmúlt 50 évben. A szemeszterben tartott előadások során a hallgatók megismerkedhetnek a mai formatervezői irányzatokkal, stílusokkal és alkotókkal. Az előadások tematikáját követve a hallgatók a félév elején kiadott témából tanulmány + terv + modell formájában számolnak be a félév végén.

FÉLÉV MENETE

HÉT	ELŐADÁS	GYAKORLAT	FELADAT
1. HÉT szept.11.	Bevezető	Feladat kiadása Félév bemutatása, értelmezése Kutatói téma konzultációja, műhelymunka	Munkacsoportok létrehozása/ Digitális gyűjtés
2. HÉT szept. 18.	Bevezető előadás - parafrázis	Feladat kiadása Félév bemutatása, értelmezése Kutatói téma konzultációja, műhelymunka	Digitális gyűjtés
3. HÉT szept. 25.	Előadás a tervezési feladattal kapcsolatban – ikonikus design1	Kutatói téma és tervezési koncepció konzultációja, műhelymunka	Digitális gyűjtés, koncepció skiccek
4. HÉT okt.2.	Előadás a tervezési feladattal kapcsolatban – ikonikus design2	Kutatói téma és tervezési koncepció konzultációja, műhelymunka	Digitális gyűjtés, koncepció skiccek
5. HÉT okt. 9.	Egyetemes tervezés alapelvei	Tervezési koncepció konzultációja, műhelymunka	T.: M=1:10,1:5-ös léptékű, szerkesztett rajzok
6. HÉT okt.16.	Budapest Design Week / Design tervezés alapelvei	360 Design Kiállítás megtekintése/ Tervezési koncepció konzultációja, műhelymunka	kiállítás dokumentálása / T.: M=1:10,1:5-ös léptékű, szerkesztett rajzok
7. HÉT okt.23.	Munkaszüneti nap		
8.(7.) HÉT okt.30.	Koncepció leadása	Kutatás és koncepcióterv leadása, leadás csak személyes megjelenéssel lehetséges, kizárólag a gyakorlati óra időpontjában, és annak helyszínén. A hiányosnak, nem megfelelő minőségűnek ítélt munkákat a gyakorlatvezető tovább dolgozásra, javításra visszaadhatja! / Gyártási tervek konzultációja, műhelymunka	Kiadványba szerkesztett .pdf formátumban leadott kutatói anyag, M=1:10, 1:5-ben kidolgozott koncepcióterv .pdf formátumban/ 1:1- es,1:2-es csomópontok, anyagminták
9.(8.) HÉT nov.6.	Designgondolkodás 1./ Koncepció pótl leadás	Gyártási tervek konzultációja, műhelymunka	1:1- es, 1:2-es csomópontok, anyagminták
10. (9.) HÉT nov.13.	Designgondolkodás 2.	Gyártási tervek konzultációja, műhelymunka	1:1- es, 1:2-es csomópontok, anyagminták
11. HÉT nov.20.	REKTORI SZÜNET		
12.(10.) HÉT nov.27.	Design területek, irányzatok	Gyártási tervek konzultációja, műhelymunka	1:1- es, 1:2-es csomópontok, anyagminták
13.(11.) HÉT dec.4.	Féléves tervezési feladat leadása	Féléves tervezési feladat leadása, leadás csak személyes megjelenéssel lehetséges, kizárólag a gyakorlati óra időpontjában, és annak helyszínén. A hiányosnak, nem megfelelő minőségűnek ítélt munkákat a gyakorlatvezető tovább dolgozásra, javításra visszaadhatja! A pótlólagos leadás a tvsz- ben meghatározottak alapján, max. 1 hét csúszással, a tantárgyfelelős által meghatározott időben és helyszínen várható, a 14. héten.	1:1-es,1:2-es prototípus leadása

14.(12.) HÉT dec.11.	Nyilvános félév lezárása kiállítás formájában, meghirdetett helyen és időpontban		A féléves feladatok PÓTLÓLAGOS leadása, leadás csak személyes megjelenéssel lehetséges. A hiányosnak, nem megfelelő minőségűnek ítélt munka miatt a gyakorlatvezető a félévet megtagadhatja! Csak hiányzó vagy nem megfelelt minősítésű munkák pótlása lehetséges, megfelelt feladatrészek javítása nem!	1:1-es,1:2-es prototípus kiállítása
14.(12.) HÉT dec.12.	Aláírás pótló vizsga Kiállítás meghirdetett helyen és időpontban	Intézet oktatói		1:1-es,1:2-es prototípus kiállítása

FELADATOK / JELENLÉT / ZH

	LEÍRÁS	BEADANDÓ	PONTÉRTÉK
A FOGLALKOZÁSOKON VALÓ RÉSZVÉTEL KÖVETELMÉNYEI ÉS A TÁVOLMARADÁS PÓTLÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI	Amennyiben a hallgató hiányzásai valamely kötelezően látogatandó tárgyból meghaladják a tárgy félévi óraszámának 30%-át, a hallgató aláírást, illetve évközi jegyet nem kaphat. (HKR 46. §) Jelenlétnek a megfelelő színvonalú konzultációs anyag bemutatása és aktív órai munka számít.		
AZ IGAZOLÁS MÓDJA A FOGLALKOZÁSOKON VALÓ TÁVOLLÉT ESETÉN	A megengedett mértékű hiányzás esetén nem szükséges orvosi igazolást bemutatni. A megengedett mértékű hiányzáson túli távollét orvosi igazolással sem jelent felmentést a foglalkozáson való részvétel alól. A hiányzás nem ad felmentést a tantárgyi követelmények teljesítése alól.		
1-2. KONCEPCIÓFELADAT	Kutatási gyűjtés készítése és kiadott témában 1.-2., koncepció alkotása egy adott használati tárgy létrejöttéhez	Kutatás 1.-2. témában: min. 5 db A4-es oldalnak megfelelő .pdf formátumban, Koncepcióról: skiccek, alaprajzok, metszetek és nézetek m=1:5 léptékben	40p (20+20 p)
FÉLÉVES TERVEZÉSI FELADAT	Tervezett tárgy megalkotása tervezett anyagokból, kartonpapír	M=1:1-es, 1:2-es prototípus leadása, működő kell legyen	60p
ÖSSZESEN			100 pont

AZ ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELEI

A „FELADATOK / JELENLÉT / ZH” részben foglaltak hiánytalan teljesítésével, (részfeladatonként min. 60% teljesítésével) összesen min. 60pont megszerzésével!

A MINŐSÍTÉS KIALAKÍTÁSÁNAK MÓDJA

A félév során szerzett pontszámok alapján, lásd: „ÉRTÉKELÉS” alatt!

A VIZSGA

A „FELADATOK / JELENLÉT / ZH” részben foglaltak hiánytalan teljesítésével, (részfeladatonként min. 60% teljesítésével) összesen min. 60pont megszerzésével!

ÉRTÉKELÉS

0-59 pont	60-69 pont	70-79 pont	80-89 pont	90-100 pont
1- ELÉGTELEN	2 - ELÉGSÉGES	3 - KÖZEPES	4 - JÓ	5 - JELES

FÉLÉV DOKUMENTÁLÁSA

	TARTALOM	FORMÁTUM / SZÁMONKÉRÉS MÓDJA
HALLGATÓK	Minden hallgatói a félév során a fentiekben részletezett minőségű tanulmányt és prototípust készít, illetve egy a félévet összegző tablót készít, melyet a félév végén lead és egy kiállítás alkalmával bemutat.	Lásd.: feladatok/jelenlét, illetve tantárgy tartalma bekezdést Aki plagizál - azaz megsérti az Óbudai Egyetem Etikai Kódexe 4. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat - annak a tantárgyfelelős oktató a tantárgy teljesítését megtagadja, az Egyetem pedig A HKR TVSZ 90. §-a alapján fegyelmi eljárást indíthat.
TANSZÉK	-	-

AJÁNLOTT IRODALOM

T.:	Fiell C.- Fiell P.: Design a 21. században. (Budapest: Taschen- Vince) 2004 Erney Gy.: Design: tervezés elmélet és termékformálás 1750-2000. (Budapest- Pécs: Dialóg Campus) 2001 Sparke P.: Design: mesterek és mesterművek. (Budapest: Atheneum 2000) 2000 Foley E.: The book of decorative furniture. (London: Jack Publisher) 1911 Lakshmi Bhaskaran: A forma művészete (Budapest: Scolar Kiadó) 2007 Zalavári József: A forma tervezése (Budapest: Scolar Kiadó) 2008 Matthew Healey: Mi az a branding? (Budapest: Scolar Kiadó) 2009
-----	--

TERVEZÉSI PROGRAM:

A féléves feladat témája:

1. világítás koncepcióterv a Belsőépítész vagy Komplex tervezési feladathoz kapcsolódóan
 2. papír/karton ülő alkalmasosság tervezése
- Mindkét feladat csoportmunkában valósul meg.

A félév elején, az első szakaszban a hallgatók betekintést nyernek, tanulmányozzák a formatervezés alapjait, milyen formatervezéssel foglalkozó műhelyek/stúdiók/irodák léteznek, és azok munkásságát. A tanulmánynak választ kell adni arra vonatkozóan, hogy milyen anyagokkal dolgoznak, vagy egyáltalán milyenek a kortárs/innovatív/smart anyagok léteznek, amikkel elméletileg dolgozni lehetne, vagy szoktak a mai dizájnerek, különös tekintettel az újrahasznosított anyagok felhasználási lehetőségeire.

1. **világítás koncepcióterv** (a Belsőépítész vagy Komplex tervezési feladathoz kapcsolódóan, konzultáció alapján)
Előzetes gyűjtőmunka után a csoportok válasszanak egy ikonikus, design világítási eszközt, melyet hangulatában, formavilágában kapcsolni tudnak a választott Belsőépítészeti vagy Komplex tervezési témájukhoz. Ezt a lámpát írják át, készítsenek egyfajta parafrázist a belsőépítész vagy komplex tervezési koncepció jegyében. A tervezés során figyeljenek arra, hogy az így létrejött tárgy, illeszkedjen a Belsőépítész vagy Komplex tervezési feladathoz, az adott épület választott teréhez.

A megoldásoknál fontos az ötletesség/humor jelenléte a tárgyakban.

2. **papír/karton ülő alkalmasosság tervezése**

Minden csoportnak egy darab ülő alkalmasosság tervezése és kivitelezése a feladat. Formailag szabadon alakítható a tárgy, funkcionális, esztétikai, ergonómiai szempontok figyelembevételével. A feladat meghatározó eleme a kötött anyaghasználat, a megoldás során

karton/papír alkalmazása megengedett. Egyéb kiegészítő anyagtársítás nem lehetséges, az esetleges illesztések megoldását kivéve.

A csapatoknak válaszokat kell találni arra, hogy az anyaghasználat miatt jellemzően ideiglenesen használt szék hogyan válhat ergonomikussá, teherbíróvá, stabilá. Ehhez vizsgálatokat kell végezni (ülőrész mélysége, szélessége, háttámla dőlése, szerkezeti megoldások, pl. hajtogatás stb.) és az eredmények függvényében történhet a forma alakítása.

Funkciót változtatni nem lehet, tehát ezentúl is ülő alkalmaság kell legyen, de el lehet rugaszkodni az étkezéstől, és koncentrálni egyéb tevékenységekre, mint pld: munka, játék, pihenés, olvasás, relax stb.

Nem kötelező kritérium, de örülünk neki, ha a tervező csapatok fenntartható módon gondolkoznak, és ez a tárgyon is megjelenik. Alkalmazható szempont lehet a minimális anyaghasználat vagy a zero waste koncepció.

Ahhoz, hogy használható tárgy tudjon készülni, pontos feladatot kell meghatározni a csoport magának. A korosztályt/nemeket/tevékenység típusát szűkíteni kell, és a tárgy „funkcióját” is redukálni kell. Ezeket konzultáció során finomítjuk.

A végleges tárgy kialakítása működőképes kell legyen.

Természetesen a feladat akkor teljes, ha a tárgyhoz csomagolás/brand is készül. Ezt azonban a félév időbeosztása átírhatja, ezért ez a feladatrészt opcionális.

A félév első felében történik a kutatás, koncepció alkotás és a vázlatokon túl az első konkrét tervek kidolgozása. A félév második szakaszában készülnek a már elfogadott koncepcióból a gyártmánytervek, részletrajzok, majd a végleges 1:1-es tárgy.

Formai követelmények:

félévközi leadás: 2025.10.30.

(pótleadás: 2025.11.06.)

1. világítótest átírás, koncepcióterv
kutatás elvégzése (min. 5db A4-es méretnek megfelelő oldal) skiccek,
Tárgy alaprajza m 1:10,1:5, metszet/nézetei m 1:10, 1:5 - vázlatok
- 2.papír/karton ülő alkalmaság tervezése
kutatás elvégzése (min. 5db A4-es méretnek megfelelő oldal) skiccek,
Tárgy alaprajza m1:5, metszet/nézetei m1:5, részletskiccek

félév végi leadás: 2025.12.04.

(pótleadás: 2025.12.11.)

- 1.világítótest átírás, koncepcióterv
látványterv: a tárgy és környezete bemutatása
- 2.papír/karton ülő alkalmaság tervezése

Az félév végi leadás a tervezett tárgy 1:1-es, 1:2-es prototípusa, speciális esetben csak formamodellje (konzultáció kérdése)

Az év végi leadás sikeres abszolválásához szükséges, hogy a hallgató a szemeszter során kísérleteket végezzen magára az anyagra vonatkozóan, amiből a tárgy készül, illetve, hogy elkészüljenek a végleges gyártmánytervek, részletcsomópontok. Ezeket a rajzokat leadni nem kötelező, de opcionálisan beadható.

A gyártás folyamatát (a hallgató érdekében) fényképesen dokumentálni kell!

Félév lezárása nyilvános kiállítás formájában, meghirdetett helyen és időpontban – egyeztetés szükséges. (tervezett időpont: 2025.12.12.)

SZÁMONKÉRÉS ÉS ÉRTÉKELÉS:

A tantárgy elvégzésnek feltétele a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat követelményei szerinti részvétel a gyakorlaton. Az értékelés a tantárgyban való aktív részvétel és az órai aktivitás alapján, valamint a félév végi modell, skiccfüzet és tabló határidőre történő leadása, illetve a prezentáció alapján történik. Az értékelés mindenekelőtt az alkotó, leendő kollégák intellektuális és technikai fejlődését tartja szem előtt. Ha egy ütemtervi fázis abszolválása valamely kollégának több időt igényel, előrehaladását ahhoz igazítjuk.

Budapest, 2025.09.11.

Zölley Ágnes

zollei.agnes@uni-obuda.hu